

Mokyk mane savo kelio, VIEŠPATIE, ir aš ištikimai juo pas Tave eisiu. /Ps 86, 11 /

2012 m. vasaris Vilniaus ev. reformatų parapijos tarybos informacinis leidinys Nr. 2 (116)

Leidžiamas nuo 1998 m. lapkričio mėn. ISSN 2029-512X

APIE ATGAILĄ. Karaliaus Sauliaus tragedija

Manau, kiekvienas, kuris skaito Senojo Testamento istorijas apie Izraelio karalystės išikūrimą, lieka giliai sujaudintas dramatiškos pirmojo Izraelio karaliaus Sauliaus gyvenimo istorijos. Drąsus, aukštas ir stiprus vyras suvienija paskiras Jokūbo palikuonių gentis, kad jos įstengtų pasipriešinti išorės priešams, siekiantiems pavergti žemdirbių tautelę.

Karalius Saulius sėkmingai išveja priešus, suteikia pasitikėjimo tautai ir leidžia jai atsitiesti. Tačiau karaliaus sėkmė kare atskleidžia neįtikėtinus jo pralaimėjimus asmeninėje – moralinėje srityje. Karalius ryžtasi peržengti jam nubrėžtas ribas ir savo politines galias išplečia iki dvasinių – pradeda aukoti aukas vietoj kunigo Samuelio. Galiausiai jis nebeklauso tikslų Dievo nurodymų ir tampa atmetinas Dievo akyse.

Po šių konfliktų su kunigu ir pranašu Samueliu karaliaus Sauliaus istorija panašėja į daugelio po jo gyvenusių diktatorių paranoją. Jis kovoja su savo paties šešėliais (visais, kuriuos lydi sėkmė), šizofreniškai keisdamas nuo verkiančio atgailautojo iki rūstaus net sūnų ir šventyklos kunigus pražudyti pasiryžusio siaubūno.

Niekas taip stipriai nesukuria šios asmenybės ir visos situacijos beviltiškumo vaizdo kaip eilutės iš Šventraščio: *Viešpaties Dvasia pasitraukė nuo Sauliaus* (1 Sam 16,13), *pikta dvasia nuo Viešpaties apėmė Saulių* (1 Sam 19,9). Baimė ir nerimas pakyla krūtinėje kai skaitai, kad jį Dievas atmetė. Sauliui buvo duota užduotis valdyti Izraelį, bet jis nebuvo vertas jos. Jam buvo duota pakilti kaip karaliui, lyderiui ir vadui, bet jo

išdidumas buvo pasmerktas, ir dėl jo jis tapo atmetinu.

Saulius kuo tai primena bendražmogišką prigimtį. Esame dvišypės asmenybės – gebantys mylėti, turintys patrauklių ir žavingų savybių, bet tuo pat metu galime užsi- degti pykčiu ir spjaudytis rūstybe kaip sprogstantys vulkanai.

Nejau Saulius tapo neperregimų Viešpaties planų ir istorijos vingių įkaitu? Nejau Saulius tebuvo mažas sraigtelis, įvykių įkaitas, negalintis nieko pakeisti, o tik nuolankiai priimti pranašo jam išsakytą likimą? Ar jis galėjo ką nors pakeisti?

Apsvarstydamas šiuos klausimus, pastebėjau, kad Sauliaus gyvenime nebuvo vietos atgailai. Nekalbu apie verksmą prieš žmones, apgailėstavimą dėl klaidų, politiškai tylų kuždesį į ausį pranašui tariantis dėl pagerbimo „prieš tautą“. Ne. Kalbu apie atgailą už savo nuodėmes prieš Dievą. Saulius neatgailavo už savo pasipūtimą, neklusnumą, nuodėmes. Saulius darė nuodėmes ir neatgailavo. Dovydas – žmogus pagal Dievo širdį – taip pat darė nuodėmes (kartais, atrodytu, net didesnes). Tačiau tai buvo atgailaujantis žmogus. Dovydas buvo tas, kurio širdį pasiekdavo apkaltinimo žodžiai. Jis buvo tas, kuris pažvelgdavo į veidrodį, kad išvystų nuodėmės subjaurotą savo sielą ir atgailaudavo.

Tad Sauliaus tragedijos priežastis – atgailos nebuvimas, neatgailaujanti ir kieta – tik apie save temąstanti širdis. Štai šaknis visų blogybių, viso pasiaukštinimo, paranojiškos kovos su išgalvotais priešais ir galiausiai beprotystės – kieta, atgailos nemačiusi žmogaus širdis.

VASARIO 16-OJI

TEJUNGIA MUMYSE
DĖKINGUMĄ
UŽ LAISVĘ KOVOJUSIEMS,
GYVYBĘ PAAUKOJUSIEMS,
IR DŽIAUGSMĄ,
KAD TURIME GALIMYBĘ
GYVENTI LAISVOJE
LIETUVOJE!

Todėl niekada neatsidurkite tokioje vietoje, kurioje sąžinė ir Dievo žodis nebegalėtų pareikšti jums savo priekaištų. Saugokitės pasipūtimo, išdidumo ir perdėm geros nuomonės apie save. Kad ir kokie būtų jūsų gyvenimo pasiekimai, niekada nepamirškite žemės, iš kurios esate nulipdyti, ir žemiškų darbų, kuriais įžeidėte Dievą ir padarėte skriaudos savo artimui. Siekite, kad jūsų širdis būtų kaip toji, kurią aprašė pranašas Izaijas: *Aš pažvelgsiu į žmogų, kuris yra vargšas bei turi atgailaujančią dvasią ir dreba prieš mano žodį* (Iz 66,2).

Ramūnas Jukna
Perspausdinta iš www.btz.lt

Pirmasis Lietuvos reformacijos paminklas ABRAHAM CULVENSIS *Confesio fidei*

Prof. Dainoros Pociūtės parengta knyga „ABRAOMAS KULVIE-TIS Pirmasis Lietuvos Reformacijos paminklas“ pradeda *Monumenta Refomationis Lithuanicae seriją A: Confessiones fidei TI: ABRAHAM CULVENSIS*.

Šios serijos redakcinė kolegija: vyriausioji redaktorė hab. humanitarinių mokslų daktarė, Vilniaus Universiteto Lietuvių literatūros katedros profesorė Dainora Pociūtė, nariai: prof. Jolanta Gelumbeckaitė, Frankfurto prie Maino Johanno Wolfgango Goethe'ės universitetas, dr. Kęstutis Daugirdas, Lietuvos ev. reformatų Bažnyčios kunigas, Europos istorijos institutas ir dr. Deimantas Karvelis, Vilniaus pedagoginis universitetas.

Knygos sutiktuvės įvyko vasario 8 d. Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės Valdovų rūmuose surengtame kultūros vakare, kuriame dalyvavo prof. Dainora Pociūtė, habil. dr. Ingė Lukšaitė, prof. Arūnas

Sverdiolas, dr. Darius Kuolys, dr. Deimantas Karvelis, dr. Mintautas Čiurinskas. Ištraukas iš A.Kulviečio ir J.Hopijaus tekstų skaitė Vilniaus Abraomo Kulviečio vidurinės mokyklos mokiniai. Jie kartu su mokytojais giedojo ir XVI a. protestantų psalmes bei giesmes.

2010-2012 metais minimas Abraomo Kulviečio (Ginvilonio), pirmojo Reformacijos Lietuvoje teksto autoriaus, 500 metų jubiliejus. Ši istorinė data Lietuvos Reformacijos istorikus paskatino imtis seniai laukiančio darbo – Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės evangeliškujų Reformacijos tikėjimo išpažinimų serijos publikavimo.

Lietuvos protestantiškieji išpažinimai – vertingi ir saviti Rytų Europos religinės minties ir istorijos šaltiniai, parašyti kaip individualūs Reformacijos pradininkų tiesų pareiškimai, tapę LDK nepriklausomų Bažnyčių susikūrimo liudijimais. Jie XVI a. viduryje pirmiausia

publikuoti Karaliaučiuje, Vilniuje ir kituose miestuose. Abraomo Kulviečio *Confesio fidei* išleistas 1547 m. Karaliaučiuje kartu su Johanno Hopijaus *Oratio funebris* – laidotuvių kalba, skirta Tikėjimo išpažinimo autoriui Abramui Kulviečiui. Vienintelis žinomas šios knygos egzempliorius saugomas Anglijoje, Durhamo universiteto bibliotekoje.

ABRAHAM CULVENSIS (1510/1512-1545)

A. Kulvietis gimė Kulvoje apie 1510-1512 metus bajorų Elžbietos Jodautaitės ir Petro Jonaičio Ginvilonių (Ginvilų) šeimoje. Bajorai Kulviečiai vartojo Gulbės herbą.

Abraomas Kulvietis mokėsi Krokuvos universitete, 1529 m. rugsėjo 14 d. įgijo bakalauro laipsnį. Prieš tai, manoma, buvo mokėsis žemaičių seniūno Jono Stankaičio Bilevičiaus įsteigtoje mokykloje Viduklėje. Ten, manoma, mokėsi ir jo jaunesnis brolis Adomas.

1533 m. balandį Kulvietis įsimatrikulavo Liuvono universitete (dab. Belgijoje). Istoriniai dokumentai leidžia manyti, kad mokėsi žymiausioje Liuvono Trijų kalbų kolegijoje – *Collegium Trilingue*, kuriai šlovę atnešė Erazmas Roterdamietis, dėstęs nuo įkūrimo pradžios iki 1522 metų. Jis su bendradarbiais suvokė, kad teisingam Biblijos ir krikščioniškos minties supratimui būtina mokėti senovės

graikų, hebrajų ir lotynų kalbas.

Apie 1535 m. Kulvietis grįžo į Lietuvą, suartėjo su LDK didiku, Vilniaus vaivada ir kancleriu Albertu Goštautu, kuris paragino Abraomą studijuoti mediciną Italijoje. 1536 m. su Goštauto rekomendaciniu laišku išvyko į Prūsiją pas kunigaikštį Albrechtą. Šis Kulvietį išsiuntė studijuoti į katalikišką Leipcigo universitetą. Ten susipažino su liuteronų pirmųjų lenkiškų knygų autoriumi Janu Seklucjanu. 1537 m. gegužės 14 d. Kulvietis jau įsirašė studentu į Vitenbergo universitetą, atsidėjo filosofijos ir teologijos studijoms, ir buvo pirmas ten mokėsis lietuvis. Klausėsi Melanchtono paskaitų, galimai, susipažino ir su Martynu Liuteriu. Po studijų Vitenberge išvyko į Italiją, gyveno Romoje ir Sienoje. Sienos universitete apsigynė abiejų (kanonų ir civilinės) teisių daktarą 1540 m. lapkričio 28-29 d.

Sienoje A.Kulvietis susipažino su Italijos evangelizmo idėjomis. Į Lietuvą Kulvietis grįžo 1541 m. sausį ir iš karto nuvyko į karaliaus – Žygimanto Senojo ir jo žmonos italės Bonos Sforcos rūmus, kuriuose pradėjo skelbti reformacines idėjas. Karalienės protekcijos dėka 1541 m. pavasarį atidarė mokyklą bajorų vaikams – pirmąją humanitarinės kolegijos tipo mokyklą Lietuvoje. Deja, nepriklausoma nuo Bažnyčios mokykla ir A.Kulviečio idėjos apie reformų šalyje būtinybę, papiktino Bažnyčios hierarchus. 1542 m. gegužės mėn. Žygimanto Senojo dekretu, išleistu Vilniaus vyskupo Pauliaus Alšėniškio reikalavimu, Kulvietis buvo patrauktas į bažnytinį teismą, mokykla nustojo egzistavus. Kulviečiui, apkaltintam erezija ir maištu prieš valstybę, neatvykus į teismą ar pabėgus, dekretu paskelbta banicija – uždrausta gyventi Lietuvoje, atimant bajorystę ir

konfiskuojant visą jo turtą. Tai pirmoji Lietuvoje kontrreformacinė bažnytinio teismo byla. Vengdamas susidorojimo – grėsė sudeginimas ant laužo, Bonai Sforcai padedant, A. Kulvietis pabėgo į Prūsiją. Karaliaučiuje kunigaikštis Albrechtas Kulvietį paskyrė savo tarėju, o 1542 m. pabaigoje – partikuliario (steigiamo universiteto paruošiamosios mokyklos) rektoriumi. Pabėgus sūnui, 1542 m. rugsėjį buvo įkalinta Elžbieta Kulvietienė, tėvas jau buvo miręs pavasarį. Bonos Sforcos pastangomis, Kulvietienė 1543 m. pradžioje buvo paleista, turtas nebuvo konfiskuotas, banicija atšaukta. Taip karalienė Bona Sforca tapo asmens laisvės gynėja, remianti A. Kulviečio iškeltą Naujųjų laikų pasaulietinės teisės prioritetą ir teisę laisvam bajorui išsakyti savo pažiūras bei tarnauti visuomenei. Tai paskatino pilietinių teisių netekusį A. Kulvietį 1543 m. parašyti ankstyviausią Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės Reformacijos tekstą. Jis sukurtas laiško karalienei Bonai Sforcai forma. Lotyniškasis *Confessio fidei*, kuriame pirmą kartą sukritikuotos Lietuvos bažnytinio gyvenimo ydos ir nusakytos dvasinio gyvenimo tobulinimo gairės, buvo pirmasis viešas Reformacijos tikėjimo išpažinimas Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje ir Lenkijos karalystėje. Gindamasis nuo neteisėto persekiojimo, A. Kulvietis rėmėsi civilinės romėnų teisės pamatu: „Niekas negali būti teisėjas savo byloje“.

1543 m. rudenį Kulvietis buvo grįžęs į Lietuvą. 1544 m. vasarą Karaliaučiuje buvo atidarytas universitetas, jame Kulvietis buvo paskirtas vadovauti graikų katedrai, taip pat pavesta dėstyti hebrajų kalbą bei komentuoti psalmes.

Noras „dirbti Lietuvai, o ne tarnauti svetimiems“, – kaip rašoma Kulviečio Tikėjimo išpažinime, vertė jį nepalaujamai galvoti apie grįžimą Lietuvon. Gavęs Prūsijos kunigaikščio Albrechto rekomendacinį laišką didelę įtaką karaliaus dvare įgijusiam LDK kunigaikščiui Mikalojui Radvilai Juodajam, Kulvietis ir tuo pat metu jo draugas iš

Karaliaučiaus universiteto Jurgis Zablockis, 1545 m. pradžioje parvyko į Lietuvą. Trumpai paviešėjęs pas motiną, išvyko į Vilnių dalyvauti religiniuose disputuose. Deja, tų pačių metų balandį Vilniuje Kulvietis susirgo ir draugų buvo pargabentas į Kulvą. 1545 m. birželio 6 d., šeštadienį, Šv. Trejybės išvakarėse, Abraomas Kulvietis mirė savo tėvų namuose Kulvoje.

Abraomas Kulvietis buvo palaidotas ant kalvos savo gimtinėje be Bažnyčios apeigų, giminėms giedant Jo išverstas giesmes.

Mirties metinių proga (1546 m. gegužę) Johanno Hopijaus, Kulviečio Karaliaučiaus universiteto kolegos ir draugo, parašytoje laidotuvių kalboje *Oratio funebris* pateikiama A. Kulviečio prieš mirtį balsu pasakytas Jo Tikėjimo išpažinimas, paremtas Apaštališkojo tikėjimo išpažinimu:

Tikiu, nes esu pakrikštytas, vieną, visagalį, amžinąjį Dievą, dangaus ir žemės sutvėrėją, visų gėrių šaltinį, amžinąjį mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus Tėvą. Ir Jo Sūnų, mūsų Viešpatį ir Išganytoją, prieš visus amžius gimusį. Jis nužengė iš dangaus į šią ašarų pakalnę, atėjus laikui priėmė kūną iš Mergelės Marijos, kad šią varganiausiąją ir nuodėmės slegiamą žmonių giminę iš šėtono valdžios ir amžinosios mirties savo brangiausiu krauju ir pačia savo mirtimi išpirktų <...>. Tikiu Šventąją Dvasią, kylančią iš Tėvo ir Sūnaus ir naują šviesa uždegančią tikinčiųjų širdis. Pripažįstu, kad šioji Trejybė yra vienintelis Dievas, mano pagalbininkas, globėjas ir išgelbėtojas, juo vieninteliu tikiu, jo vienintelio šaukiuosi ir jį vienintelį garbinu. <...>.

Kad ateinančios kartos žinotų, kaip suprantu tikėjimą, tavęs, mano motina, maldauju vienintelio ir paskutinio dalyko – pasirūpinti, kad mano antkapyje vietoj epitafijos būtų šie žodžiai: TIKIU NUODĖMIŲ ATLEIDIMĄ, KŪNO IŠ NUMIRUSIŲ PRISIKĖLIMĄ IR AMŽINĄJĮ GYVENIMĄ. AMEN. Tai yra mano tikėjimas, dėl kurio esu paskelbtas eretiku, atskirtu nuo Bažnyčios, ir piktžodžiautoju. Iš Tėvynės į tremtį buvau priešininkų išvartytas, nes

nenorėjau pritarti jų klaidingoms dogmoms ir neteisingoms pažiūroms. Dėl to ant jų nepykstu ir iš širdies, kiek tai nuo manęs priklauso, atleidžiu.

D. Gudliauskienė

Biržų reformatų nuomonė dėl Nepriklausomybės paminklo likimo

2012 metų vasario 23 d. Biržų evangelikų reformatų parapijos seniūnų tarybos posėdyje be kitų einamųjų klausimų buvo svarstomas pastaruoju metu Biržų visuomenei labai svarbus klausimas: paminklo Žuvusiems už Lietuvos Nepriklausomybę arba dar liaudiškai vadinamo Birutės paminklo Biržuose likimas.

Roberto Antinio paminklas, pastatytas 1931 m. Biržuose, 1946-aisiais buvo sovietų susprogdintas ir 40 metų gulėjo po žeme. Atgimimo metais jis buvo atkastas, tačiau dėl blogos paminklo būklės nuspręsta miesto aikštėje pastatyti paminklo kopiją, kurią išliejo skulptoriaus sūnus irgi skulptorius Robertas Antinis jnr. Originalas 23 metus gulėjo komunalinės įmonės kieme. Beveik tiek pat, kiek rajoną valdė kairiosios pakraipos partijos. Prie rajono vairo stojus konservatorei Irutei Varzienei, praėjusių metų rugpjūčio 24 dieną paminklo originalo fragmentai buvo atvežti į Biržų miesto centrą, paguldyti prie katalikų bažnyčios tvoros. Kone pusę metų Biržuose netyla diskusijos, ką daryti su R. Antinio senj. kūriniu originalu.

Po atvirų diskusijų Biržų evangelikų reformatų parapijos vadovybė vienbalsiai priėmė sprendimą pareikšti savo poziciją Biržų r. vadovams ir visuomenei.

Parapijos seniūnų tarybos spren-

dime patvirtinama, jog XX a. pradžioje Žuvusiems už Lietuvos Nepriklausomybę paminklo vieta nebuvo pasirinkta atsitiktinai. Atsižvelgta į mieste gyvuojančias pagrindines tris krikščioniškas konfesijas: Romos katalikų, evangelikų reformatų ir evangelikų liuteronų, jų taikų sambūvį mieste. Paminklas buvo pastatytas trijų Biržų bažnyčių trikampio viduryje. Biržų evangelikų reformatų parapijos seniūnų taryba tai pabrėžia ir pasisako, jog ir dabar, ir ateityje pilietiniams simboliams turi būti parinkta konfesiškai neutrali vieta. Senojo paminklo liekanų palaidojimo kriptoje idėja – palaikytina. Kriptos vieta privalo turėti amžinojo poilsio vietai, t.y. kapinėms būdingą teisinį statusą.

Parapijos seniūnų taryba nutarė kreiptis į Biržų r. savivaldybę su prašymu suformuoti minėto bažnyčių trikampio viduryje kritusių už Lietuvos laisvę karių kapinių sklypą, jį apjuosti simboline kapinių tvora. Paminklą – kopiją palikti esamoje vietoje, o kriptą originalo

liekanoms saugoti įrengti šios teritorijos pietinėje dalyje. Patį sklypą sutvarkyti ir įprasmiti kaip visų žinomų ir nežinomų kritusių už Lietuvos valstybės laisvę karių atminimo vietą – kapines. Negalime išvengti esamos padėties, jog Biržų miesto centre turime karių kapines. Tebus jos dvejios. Su derama gyvybę praradusiems žmogiškąja pagarba. Dvejos kapinės, perskirtos gatvele, vedančia link mūsų miesto ir krašto tikro ir gyvo istorinio simbolio – kunigaikščių Radvilų pilies. Parapijos seniūnų tarybos nuomone šia gatve būtų galima vėl atidaryti eismą. Kaip nieko netrikdo eismas į Kilučius tarp senųjų dviejų konfesijų Kilučių kapinaičių, taip neturėtų trikdyti ir ši senamiesčio gatvelė.

Bet kuriose kapinėse turi būti užtikrinta rimtis. Nepadoru politikuoti kapinėse, tam turi būti surastos kitos vietos. Pagarbai ir santarvei išlaikyti verta pasimokyti iš mūsų pačių patirties. Biržų rajone daugelis kaimo kapinaičių yra padalintos tvorele ar takeliu į dalis, skirtas skirtingų konfesijų tikintiesiems laidoti... Kapinės yra skaudus netekties paminklas, bet tikinčiam asmeniui jos yra vilties bei ramybės vieta. Karių kapinės primena apie karų žiaurumą ir tragediją – savo vyrų ir sūnų netekusias žmonas ir motinas.

Lietuvos laisvės karių kapinės primins apie laisvę, kuri buvo ginta, bet tuomet neapginta. Nebuvo apgintas ir jos simbolis – švelniai daugelio biržiečių vadinamas Birute. Ne tik jos neapgynėm... Nuo tarybinių fanatikų neapgynėm Biržų evangelikų liuteronų bažnyčios, neapgynėm Biržų sinagogų. Kiek Lietuvos šeimų buvo iššudyta ar išstremta dėl to, kad nesugebėjome apsiginti? Nesugebėjome apginti to, kas buvo iš Dievo malonės

mūsų miestui ir kraštui dovanota. Nepriklausomybės paminklas ir simbolinė Lietuvos karių kapavietė tegu bus priminimas apie palaidotą laisvę, bet sykiu ir viltį. Ji išsipildė. Tik iš Dievo malonės vėl mums dovanota Nepriklausomybė. Ši dovana yra pašventinta žmonių vaikų – karių gyvybėmis, motinų ir seserų, žmonių ir našlaičių skausmu daugelyje praeities kartų. Kiekviena žmonių karta privalo ginti savo laisvę. Paminklo pamatus Lietuvos laisvei savo šių dienų gyvenimu statome mes – šio krašto piliečiai. Geriau, kad tai būtų daroma

dorai ir išmintingai, pagal Dievo valią. Tuomet tie pamatai gal bus verti simbolio, įprasmino mūsų išaugintų vaikų ar vaikaičių ateities kartose. Meldžiame, kad pagaliau būtų įgyvendintas jau beveik prieš dvejis metus priimtas Biržų rajono sprendimas – nukasti dar likusius ir tebeveikiančius buldozerinio ateizmo simbolius – visus žemių pylimus prieš Biržų evangelikų reformatų bažnyčią. Parapijiečiai atmena per sekmadienio pamaldas po bažnyčios langais riaumojusius „staliniecius“. Pylimų priedangoje mūsų bažnyčia buvo paslėpta nuo

miesto ir jo svečių, o prieš ją ir dabar demonstruojasi savo paliktomis šiukšlėmis bei tuščiomis „puslėmis“ pagirtauti ar pasileidėliškai paūžti nusiteikę kai kurie biržiečiai. Dauguma jų – jauni žmonės. Mes juos matome. Tai labai primena panieką mūsų Tikėjimui, kurią patyrėme sovietmečiu, traktoriams rausiant pylimus.

Kun. Rimas Mikalauskas
Biržų evangelikų reformatų
parapijos klebonas
Sutrumpinta iš www.selonija.lt

„Radvila“ – pasirengusi 2012 metų veiklai

2012 m. vasario 25 d. įvyko visuotinis Lietuvos reformatų jaunimo draugijos „Radvila“ susitikimas. Į naujas reformatų patalpas Vilniuje rinkosi jaunimas ne tik iš to paties Vilniaus, bet ir iš Biržų bei Kauno. Susitikimą organizavo Draugijos direktorė Raminta Vareikaitė, jame dalyvavo Lietuvos ev. reformatų Bažnyčios vicesuperintendentas Rimas Mikalauskas.

Po įžanginio Dievo žodžio skaitymo ir jaunimo giesmių, susirinkimo pranešėjai apžvelgė 2011 metais atliktus Draugijos darbus: Šarūnė Vareikaitė pristatė sėkmingai suorganizuotą ir smagiai prabėgusią vaikų stovyklą „Tėve mūsų“, Donalda Sinkutė – vaikų sekmadieninę mokyklėlę Vilniuje bei surengtas šventes parapijai: spektakliukus Kalėdų bei Motinos dienos proga. Taip pat prisimintas didis 2011-ųjų metų įvykis – Radvilų Ažuolyno sodinimas bei net trys išvykos į Dubingiuose prigijusį mūsų rankomis sodintą ažuolyną.

Buvo aptartos ir iškilusios problemos dėl 2011 metais neįvykusios jaunimo stovyklos.

Antroje susitikimo dalyje buvo nagrinėti Draugijai aktualūs klausimai: dažnesnių susitikimų poreikis, pastovesnės veiklos suradimas, galimybės visiems prisidėti prie aktyvesnės Draugijos veiklos bei ko iš tikrųjų reikia tiek įsigyvenusiam į Draugijos veiklą jaunimui, tiek naujiems radviliečiams. Po diskusijų grupėse ir pasidalijimo idėjomis su kitais, nustebome, kiek daug ir įvairios veiklos mūsų laukia! Laukime ir dviračių žygio, ir boulingo turnyro, ir velykinių zuikučių kepimo vakaronės, o svarbiausia – Biblijos studijų, kurios bus jaunimui

rūpinomomis temomis.

Garbingai ir vienbalsiai buvo pritarta būsimos vaikų stovyklos direktoriaus kandidatūrai – jai šiemet vadovaus radvilietis Justas Vaitiekūnas. Jaunimo stovyklos organizavimo iniciatyvos ėmėsi dviejų radviliečių tandemas – Asta Plepytė ir Austėja Verbickaitė.

Iš Biržų į Kauną „emigravusi“ radvilietė Irma Zablackaitė pristatė projektą, kurio jau ėmėsi su didžiuoliu pasirūšimu: ji ketina surinkti įvairių kartų ev. reformatų konfirmacijų nuotraukas, sukurti tiek spausdintų nuotraukų galeriją, tiek virtualią. Visus, turinčius tokių nuotraukų, prašomi jai perduoti tiesiogiai arba atnešti į artimiausią parapiją.

„Radvilos“ narė Eglė prisiėmė atsakomybę po susitikimo parengti

renginių kalendorių, kurį koordinuos ir renginių sėkmę užtikrins kitas radvilietis – Vladas Verkėlis, su didžiuoliu entuziazmu atsikeliantis iš Klaipėdos į Vilnių gyventi, dirbti bei veikti.

Donalda Sinkutė su Justu Brazausku pateikė projektą sukurti vaizdinę medžiagą apie „Radvilos“ draugiją bei pakvietė visus į kovo 7 d. vyksiantį pirmąjį susidomėjusiųjų ar turinčių idėjų radviliečių ar jų draugų susitikimą prie arbatos ir senų fotografijų. Susitikimo pabaigoje įvyko mini aukcionas, kurio metu surinktas lėšas radviliečiai paaukojo VŠĮ „Vaiko užuovėja“ vaikų namų gerovei.

Donalda Sinkutė

Reformatų globėjų Radvilų pagerbimas prasidėjo... Pašto ženkle - Mikalojus Radvila Rudasis

Vasario 4-ąją Lietuvos paštas išleido naują pašto ženklą pagerbti kunigaikštį Mikalojų Radvilą Rudąjį. Pašto ženklą sukūrė dailininkė Aušrelė Ratkevičienė, jis išleistas 100 tūkst. tiražu.

Lietuvos dailės muziejus Radvilų rūmuose Vilniuje (Vilniaus g. 24) 2012 metais ruošiasi surengti dvi parodas, skirtas reformatų globėjams: LDK didžiojo etmono,

kanclerio bei Vilniaus vaivados Mikalojaus Radvilos Rudojo (1512 - 1584) 500 metų jubiliejui bei jo proanūkio, Vilniaus vaivados, LDK didžiojo etmono Jonušo Radvilos (1612 - 1655) 400 metų jubiliejui.

Radvilų rūmus, kuriuose dabar įsikūręs dailės muziejaus padalinys, XVII a. viduryje pastatė kunigaikštis Jonušas Radvila.

Architektas Karolis Reisonas (1894-1981)

Karolis Reisonas (latv. Kārlis Reisons) latvių kilmės Lietuvos architektas, suprojektavęs Kauno evangelikų reformatų bažnyčią ir kitus tarpukario Lietuvos originalius pastatus.

Karolis Reisonas gimė 1894 m. balandžio 26 d. Rygos apskrities Pabožio miestelyje. Mokėsi ir baigė Rygos realinę gimnaziją, po to – Peterburgo civilinio instituto Architektūros fakultetą. Jį baigęs, 1920 m. atvyko į Lietuvą. 1922 m. tapo Šiaulių miesto vyriausioju inžinieriumi ir miesto savivaldybės Statybos skyriaus vedėju.

Tuo metu vykstant žemės reformai, labai trūko universalių projektų kaimui. Siekdamas užpildyti šią spragą, 1926 m. K. Reisonas parengė vadovėlį „Žemės ūkio statyba“, o po dviejų metų – „Molio statyba“. Knygelės buvo skirtos kaimiečiams, gavusiems žemės. Jose buvo pateikiami įvairaus dydžio sodybų suplanavimo, pastatų projektai, brėžiniai. Šiauliuose dirbo iki 1930 m. balandžio mėnesio, kol jam buvo pasiūlyta eiti Kauno

miesto vyriausiojo inžinieriaus ir Žemės ūkio rūmų statybos skyriaus vedėjo pareigas, kurias sąžiningai vykdė iki 1938 m. 1932 m. K. Reisonas tapo Lietuvos piliečiu.

1938-1940 m. architektas K. Reisonas vertėsi privačia praktika. Pirmosios sovietų okupacijos metais su šeima išvyko į Vokietiją, bet, Lietuvą okupavus vokiečiams, vėl grįžo. 1941-1944 m. Karolis Reisonas – Panevėžio miesto inžinierius, burmistras.

1944 m. pasitraukė į Vokietiją, tremtinių stovyklose mokytojavo gimnazijose bei dirbo kitus su techniniu išsilavinimu susijusius darbus. Praleidęs ketverius pokario metus Vokietijoje, K. Reisonas su šeima 1950 m. išvyko gyventi į Australiją. Čia jis iki senatvės dirbo architektu viešųjų darbų įstaigoje (Department of Works, Commonwealth of Australia, nuo 1973 m. – Department of Housing and Construction, toje pačioje institucijoje). Mirė K. Reisonas Adelaidėje 1981 m. liepos 17 d., sulaukęs 87 metų amžiaus.

Karolis Reisonas paliko žymų pėdsaką Lietuvos tarpukario architektūroje, buvo kūrybingas architektas ir administratorius. Dar tebegyvendamas Šiauliuose 1928 m. K. Reisonas parengė evangelikų liuteronų bažnyčios Staklių gatvėje

projektą, 1933-1934 m. pagal jo projektą Pasvalyje buvo pastatyta valstybinė aukštesnioji komercijos mokykla. Jo kūrybinėje biografijoje pats turtingiausias buvo Kauno laikotarpis. K. Reisonas prisidėjo įgyvendinant kai kuriuos visai Lietuvai svarbius pastatų projektus: Vytauto Didžiojo kultūros ir karo muziejaus (dabar – Vytauto Didžiojo karo muziejus, architektas V. Dubeneckis), „Pienocentro“

Kauno karo muziejus

INFORMACIJA

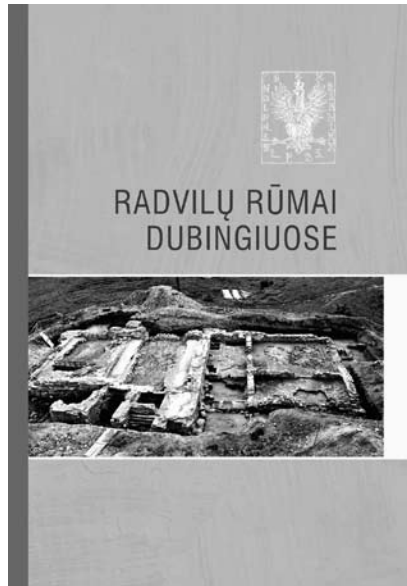
Vilniaus ev.reformatų parapija jau turi Gerosios Vilties gatvėje erdvas 240 m² patalpas parapijos veiklai, kurias išnuomojo Vilniaus miesto savivaldybė.

Parapijai teks rūpintis patalpų išlaikymu, apmokėti draudimo, šildymo ir kitas paslaugas. Kviečiami visi aktyviai prisidėti prie patalpų pritaikymo aktyviai parapijos veiklai.

Vasario 25 d. šiose patalpose jau įvyko Lietuvos reformatų jaunimo draugijos „Radvila“ susirinkimas.

Vasario 16 d. Lietuvos jaunimo organizacijų tarybos (LiJOT) projekto „Misija Sibiras'11“ ekspedicijų dalyviai pakvietė į fotografijų parodą Lietuvos nacionalinės UNESCO komisijos galerijoje (Šv. Jono g. 11, Vilnius). Vasarą Tadžikistano Respublikoje ir Tomsko srityje lankėsi ekspedicijų dalyviai patys įamžino akimirkas, atspindinčias jų pastatytą kryžių, paminklo atidengimą, darbą kapinėse, nuotaikas, išgyvenimus, sunkumus, įsimintinus susitikimus su tautiečiais. Prie kiekvienos fotografijos pateikta dalyvio dienoraščio ištrauka. Paroda veiks iki kovo 16 d.

Vasario 23 d. Vilniuje vykusioje 13-oje tarptautinėje knygų mugėje buvo pristatyta autorių kolektyvo – archeologų, istorikų A. Kunc-

vičiaus, R. Laužiko, R. Šmigelsko, I. Rutkauskaitės – monografija „Radvilų rūmai Dubingiuose“, kurioje apžvelgiami Dubingių piliavietėje buvusių rūmų tyrimų 2005-2010 m. ir paveldotvarkos rezultatai (išleido Vilniaus universiteto leidykla). 2009 m. beveik tas pats autorių kolektyvas – A. Kuncėvičius, R. Jankauskas, R. Laužikas, D. Stankevičiūtė, I. Rutkauskaitė – buvo išleidę monografiją „Radvilų tėvonija Dubingiuose“. Joje apibendrinti 2003-2009 metų Dubingių piliavietės reformatų bažnyčios vietos ir 2004 m. atrasto Radvilų giminės antrinio kapo mokslinių tyrimų bei paveldotvarkos rezultatai (Išleido Vilniaus dailės akademijos leidykla).

GEGUŽĖS 4 D.

Panevėžyje vyks Lietuvos Evangeliškos Bažnytinės Muzikos Sandaugos (LEMS) organizuojama vaikų solistų, vokalinių ansamblių ir chorų šventė – „Giesmių giesmelė“.

BIRŽELIO 2 D.

LEBMS kviečia evangelikų bažnyčių suaugusiųjų chorus į Giesmių šventę Tauragės Martyno Mažvydo ev. liuteronų bažnyčioje, mininčioje 170 metų pastatymo jubiliejų (bažnyčia pastatyta 1842 m.).

BIRŽELIO 9 D.

Latvijos sostinėje Rygoje vyks Baltijos šalių jaunimo festivalis. Festivalį organizuoja Billy Grahama evangelistinė asociacija (BGEA), bendradarbiaudama su Baltijos šalių Bažnyčiomis. Festivalyje tūkstančiai jaunuolių susirinks iš Lietuvos, Latvijos, Estijos ir galės džiaugtis jaunimui skirta muzikine programa. Rygos arenoje pamokslaus evangelistas Franklinas Grahamas. Nuo vasario mėnesio veikia Baltijos šalių jaunimo festivalio svetainė – www.byf2012.lv. Apsilankius joje galima daugiau sužinoti apie festivalį, jo programą, dalyvausiančius muzikantus, taip pat įsijungti į jaunimui skirtą veiklą.

Kauno ev. reformatų bažnyčia

rūmų (architektas Vytautas Landsbergis-Žemkalnis). Architektas kaip savivaldybės statybos skyriaus vadovas tuo laiku turėjo daugybę organizacinio darbo, tačiau daug ir projektavo visuomeninių, gyvenamųjų, sakralinių pastatų.

1937-1939 m. Karolis Reisonas suprojektavo Kaune puikios modernistinės architektūros evangelikų reformatų bažnyčią Ožeškienės gatvėje.

Didingiausias K. Reisono projektuotas pastatas yra Kristaus Prisikėlimo bažnyčia Kauno Žaliakalnyje. Bažnyčia buvo statoma

Lietuvos nepriklausomybės dešimtmečio proga kaip paminklas, įamžinantis šią sukaktį. Deja, užbaigtas tik po 80 metų. Jo suprojektuotos ir iki II pasaulinio karo beveik pastatytos Kauno reformatų bažnyčios likimas dar skaudesnis – ir atgavus Lietuvai Nepriklausomybę bažnyčioje tebešeimininkauja būsimeji policininkai...

„V.r.ž.“ inf.
pagal straipsnius spaudoje

Sveikiname

Širdingai sveikiname parapijos pirmininkę
VIDĄ PAVILONYTĘ CUPREVA,
vasario 10 d. atšventusių gražų Jubiliejų.
Linkime sveikatos, energijos, daug laimingų, Viešpaties
palaimos pilnų metų!

Vilniaus ev. reformatų parapijos taryba

A.A.

Štai vartai pas Viešpatį: teisieji pro juos
įeis / Ps 118,20/

Nuoširdžiai užjaučiame Lietuvos ev.
reformatų Bažnyčios kuratorę,
Nemunėlio Radviliškio parapijos
pirmininkę **Valeriją Puodžiūnaitę
Kubiliūniene,** mirus mylimam vyrui,
buvusiam Seimo nariui, sąjūdiečiui
SAULIUI KUBILIŪNUI.

Lietuvos evangelikų reformatų Konsistorija

A.A.

Man gyvenimas – tai Kristus, o mirtis
– tik laimėjimas /Fil 1,21/

Mirus **OLGAI KUGINYTEI
VIZBARKIENEI,** Biržų reformatų
bažnyčios patriotei, visą vasarą
nepailstamai saugojusiai Biržų
bažnyčią, nuoširdžius užuojautos
žodžius tariame Jos sūnums
Giedriui ir Raimondui.

„Vilniaus reformatų žinių“ leidėjai

Lietuvos reformatų Bažnyčios
vadovybė:

**Gen. superintendentas
kun. Tomas Šernas**
gyv. Vilniuje, mob. 8 687 56 846

**Lietuvos ev. reformatų
Konsistorijos prezidentas
krt. dr. Mykolas Mikalajūnas**
mob. 8 686 24 562
Interneto svetainės adresas
www.ref.lt

Lietuvos reformatų dvasininkai:

**Vicesuperintendentas
kun. Rimas Mikalauskas**
gyv. Biržuose, mob. 8 686 66 383,

kun. Raimondas Stankevičius
gyv. Vilniuje, mob. 8 655 43 678

kun. Sigita Švambarienė
gyv. Biržuose, mob. 8 681 66 661

kun. Tomas Sakas
gyv. Klaipėdoje, mob. 8 656 45 016

kun. dr. Kęstutis Daugirdas
gyv. Vokietijoje

diak. Gitana Gasiūnaitė
gyv. Prahoje
el. p. saules_miestas@yahoo.com

lektorius Neilas Čijunskas,
gyv. Klaipėdoje, tel. 8 612 58 731

Parapijos vadovybės telefonai:
**Seniūnų tarybos pirmininkė
Vida Cupreva** 236 3224 d.,
mob. 8 673 04 537,
pavadootoja Danguolė Juršienė
219 1109 d., 241 6981 n.,
mob. 8 612 20 402

Seniūnės:
Dalija Gudliauskienė
242 9118, mob. 8 685 74 951,
Donata Indriūnaitė
234 2824, mob. 8 673 84 929

Olga Tamulėnaitė
277 0314, mob. 8 626 50 879
Laiškus redakcijai galite rašyti:
Laisvės pr. 55-10 LT-07190, Vilnius

Dalijai Gudliauskienei
El. paštas: dalija@mail.lt,
Parengė Dalija Gudliauskiene,
Korektorė Dalia Pronskietytė

Leidėjas:
Vilniaus ev. reformatų parapija
Tiražas 100 egz.

Leidėjai straipsnius taiso ir trumpina
savo nuožiūra

**Laikraštis platinamas už auką.
Leidžiamas tik iš surinktų aukų.**

9177202915120001